Άραγε τι θα συνέβαινε στο σχολείο, αν οι δάσκαλοι άφηναν τους μαθητές να κάνουν ότι θέλουν;

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 27 Σεπτεμβρίου, 2021

Δεν είναι λίγοι από εμάς – θέλουμε να πιστεύουμε – είτε πρόκειται για γονείς, μαθητές ή δασκάλους, που να μην έχουμε αναρωτηθεί έστω και για μια φορά στη ζωή μας, **τι θα συνέβαινε άραγε σε κείνο το σχολείο, στο οποίο οι δάσκαλοι θα άφηναν τους μαθητές τους να κάνουν ότι θέλουν χωρίς να επεμβαίνουν, οτιδήποτε και αν αυτοί έκαναν;**

Την απάντηση στο ερώτημα αυτό, μας την δίνει ο***Χρήστος Π. Φράγκος* (1927 – 2014) παιδαγωγός και συγγραφέας, ομότιμος καθηγητής του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στο βιβλίο του *«Ψυχοπαιδαγωγική», Εκδόσεις Gutenberg, 1983***, *σελ. 129 – 130*, μας μιλάει για ένα πείραμα που έγινε στη Γερμανία το 1919 σε κάποια σχολεία του Αμβούργου με στόχο, αυτό που έχουμε θέσει ως ερώτημα. Το ότι δηλαδή οι δάσκαλοι στα σχολεία αυτά, κυριολεκτικά άφησαν τους μαθητές τους να κάνουν ότι θέλουν. Το τι πράγματι συνέβη και ποια ήταν τα αποτελέσματα, ας αφήσουμε τον ίδιο τον συγγραφέα να μας τα διηγηθεί.

Ακολουθεί η διήγηση του Χ.Π. Φράγκου

Ο Max Τερρ στο βιβλίο του «Το νέο σχολείο», Αμβούργο 1919 σελ. 12, μας περιγράφει τις πρώτες μέρες ενός σχολείου που εφάρμοζε τη «νέα γραμμή».

Από την πρώτη μέρα οι δάσκαλοι ανήγγειλαν στους μαθητές τους ότι δεν υπάρχουν πια τιμωρίες ούτε άλλες κυρώσεις, ότι δεν υπήρχε ζήτημα για απαγορεύσεις ή για οποιοδήποτε κανονισμό ο οποίος θα τους διατάρασσε την απόλυτη ελευθερία. Το πρώτο αποτέλεσμα ήταν ένα απέραντο χάος. Αυτά τα παιδιά που ήταν μαθητές κρατικού σχολείου και ήταν συνηθισμένα, με τη χρήση της ράβδου και μ' ένα κώδικα τιμωριών, στην αυστηρή πειθαρχία, στη σιωπή και στην τάξη δεν καταλάβαιναν καθόλου τη βαθιά έννοια αυτής της ξαφνικής απελευθέρωσης.

Δεν ήταν εκπληκτικό το ότι δεν ήταν ικανά να αξιολογήσουν την καινούργια ελευθερία. Η απόλυτη αναρχία βασίλεψε λοιπόν τις πρώτες μέρες: το σχολείο αντηχούσε από τους θορύβους σα να είχε ξεσπάσει μέσα σ' αυτό μια καταιγίδα. Καρέκλες έγιναν κομμάτια, έσπασαν τζάμια, έκλεψαν έπιπλα, οι τάξεις λερώθηκαν, τετράδια ξεσκίστηκαν, οι τοίχοι καταλερώθηκαν. Αυτοί οι ανεύθυνοι – οι μαθητές δηλαδή – ήταν σα να κυριαρχήθηκαν από φρενίτιδα.

Το ίδιο έτος έχουμε και την υπεράσπιση αυτής της αναρχίας από ένα οπαδό των σχολικών κοινοτήτων, τον A. Rohl: «Στην αρχή βασίλευε στα νέα σχολεία το χάος. Στην αρχή πρέπει να υπάρχει το χάος αν πρέπει να γεννηθεί κάτι πραγματικά καινούργιο και γόνιμο. Ας έχουμε λοιπόν το κουράγιο να αντιμετωπίσουμε το χάος».

Οι θεωρητικοί λοιπόν των σχολικών κοινοτήτων του Αμβούργου πίστευαν ότι μόνο όταν επικρατήσει η απόλυτη ασυδοσία και *εκφράσουν* τα παιδιά όλη την επιθετικότητά τους, την αγριότητα και τη μανία της καταστροφής θα μπορέσουν μόνα τους να νοιώσουν την ανάγκη των νόμων, των κανονισμών και της τάξης, χωρίς την παρέμβαση των δασκάλων. Ο Max Tepp, που αναφέραμε προηγουμένως, μας λέει ότι όχι μόνο οι καθηγητές και οι δάσκαλοι δεν επενέβησαν για να αποκαταστήσουν την τάξη, αλλά αρνήθηκαν να χρησιμοποιήσουν και το παραμικρότερο μέσο επιβολής. Μερικά μάλιστα παιδιά που αηδίασαν απ' αυτή την κατάσταση της φασαρίας των πρώτων ημερών επισκέφτηκαν τους δασκάλους και τους παρακίνησαν να πάρουν επιτέλους αποφάσεις και αυστηρά μέτρα για να αποκαταστήσουν την τάξη, την ησυχία και την πειθαρχία. «Εμείς λέει ο Max Tepp, τους απαντήσαμε: θα μας ήταν εύκολο να βάλουμε μια πειθαρχία εξωτερική, σαν αυτή του Κράτους, αλλ' αυτό μας φαίνεται πέρα για πέρα επιπόλαιο• για μας είναι σπουδαίο πράγμα κάθε μαθητής να νοιώσει μόνος του την υποχρέωση να μπει σε κάποια τάξη, σε μια ηθική πειθαρχία.»

Οι μαθητές λοιπόν «είδαν κι αποείδαν» ότι δεν γινόταν τίποτε με τους δασκάλους και αποφάσισαν να πάρουν αυτοί την εξουσία στα χέρια τους. Σύμφωνα λοιπόν με τις αρχές του νέου σχολείου, κατά την γερμανική ερμηνεία των παιδαγωγών του Αμβούργου, όχι μόνο οι μαθητές έπρεπε να πάρουν κάποια πρωτοβουλία στο παιδαγωγικό σύστημα, αλλά έπρεπε να αισθανθούν όλες τις συνέπειες της αναρχίας, για να μπορέσουν να καταλάβουν τις ωφέλειες των κανονισμών.

Με την πρωτοβουλία λοιπόν μερικών μαθητών, χωρίς την συμμετοχή των δασκάλων, έγιναν συγκεντρώσεις όλων των μαθητών κι εκεί πολλά παιδιά μίλησαν ελεύθερα για τη φρικτή κατάσταση που αυτά τα ίδια δημιούργησαν. Οι δάσκαλοι λοιπόν πέτυχαν αυτό που ήθελαν. Σε μερικά σχολεία οι μαθητές δημιούργησαν ένα είδος «αστυνομικού σώματος» από μαθητές για την επιβολή της τάξης. Σε άλλα σχολεία όλοι οι μαθητές έδωσαν το λόγο της τιμή τους ότι θα σεβαστούν τους κανονισμούς που οι ίδιοι αποφάσισαν να βάλουν. Έτσι άρχισαν να λειτουργούν αυτά τα σχολεία με προγράμματα και κανονισμούς που δημιούργησαν οι μαθητές.

(Πηγή: aktines.blogspot.com*)*